

## HE LLEGIT NO SÉ ON



EVA  
PIQUER

# Què tenim que no tinguin les màquines?

“Ets un robot?”, em pregunta el Twitter per deixar-me accedir al meu compte. Responc que no, i un robot em diu: “Gràcies, humà!”

## Un fan de Dylan i de Murakami que va rebre un Nobel inesperat

Jo tenia menys de deu anys, perquè érem al pis vell. Em vaig enganxar a una pel·lícula de la tele. No sé si l’havia seguit des del principi, ni si li havien posat un o dos rombes. Només sé que una escena em va quedar tan gravada, i em va fer tanta por, que ni ara gosaria tornar-la a veure. Parlo de *The Stepford Wives*, una cinta del 1975 protagonitzada per Katharine Ross i basada en una novel·la d’Ira Levin (Nova York, 1929-2007). Se’n va fer un *remake* al cap de tres dècades, amb Nicole Kidman. Hi penso de tant en tant, en aquella pel·lícula i en aquella escena. Hi he pensat de nou, òbviament, llegint *La Klara i el Sol* (Anagrama, traducció al català de Xavier Pàmies), la vuitena novel·la de Kazuo Ishiguro i la primera que publica després d’haver rebut el premi Nobel.

Però el gran referent d’Ishiguro és Ishiguro. Vull dir que l’obra que he tingut present en tot moment durant la lectura de *La Klara i el Sol* és la inquietant i pertorbadora *No em deixis mai*, una novel·la narrada per la Kathy, una dona de 31 anys que treballa de cuidadora i rememora l’època passada en un internat exclusiu, mentre alguns dels seus companys ja han “arribat a terme”. Una novel·la fascinant que em va convertir en incondicional d’Ishiguro quan ningú podia ni sospitar que li acabarien concedint el guardó suec. Per cert: l’autor britànic (nascut al Japó el 1954) va rebre el Nobel per sorpresa l’any després que anés a parar a un dels seus ídols, Bob Dylan. També admira un dels candidats

KAZUO ISHIGURO



EFE

crònics al premi: “Soc fan de Murakami, és un dels escriptors importants del món”, ens va dir Ishiguro en una roda de premsa telemàtica des de casa seva: en segon pla, el piano a l’esquerra i una prestatgeria amb llibres a la dreta.

## Una amiga artificial que aprèn com funciona la condició humana

*La Klara i el Sol* torna a ser una distopia que funciona com a paràbola del món actual. La narradora té aspecte de dona, però no ho és del tot: la Klara és un robot, encara que Ishiguro opta per referir-s’hi com una AA, una Amiga Artificial especialitzada a cuidar adolescents. Aquesta intel·ligència artificial que s’esforça per entendre com funciona la condició humana té una capaci-

tat sorprenent d’assimilar i relacionar el que veu, i això que ja n’han sortit models més sofisticats. L’obsolescència de les màquines i de les persones plana per l’obra de Kazuo Ishiguro, un escriptoràs que sap dotar les novel·les d’una càrrega emocional molt particular, molt intensa, molt profunda. També sap triar el millor narrador per a cada història: quin encert, aquest intent de descriure’ns a través d’una màquina que no té prejudicis, que s’alimenta amb la llum del sol i que no perd mai l’esperança. Una màquina que, de fet, funciona com a mirall de la naturalesa humana. L’interès d’Ishiguro no recau tant en la tecnologia com en les persones, en allò que ens fa insubstituïbles. ¿Ens arribaran a imitar fins a tal punt, les màquines, que podran reencarnar-se en nosaltres? ¿O dins nostre hi ha alguna cosa que no es pot reemplaçar, que ens transcendeix, que ens fa ser únics de veritat?

Ishiguro ja havia escrit *La Klara i el Sol* quan va arribar la pandèmia, però no deixa de sobtar que els adolescents intel·ligents rebin les classes de forma virtual des de casa, que tinguin poques oportunitats de socialitzar-se i que tot-hom visqui adherit al seu “rectangle de butxaca”. Al final, quan la Klara és al solar i rep la visita de la gerent de la botiga, resulta inevitable pensar en els vells que tenim aparcats en residències. Igualment desfilen per les més de tres-centes pàgines el sentiment de culpa de la mare de la Josie (quina mare no se sent culpable?), el debat sobre els límits de l’enginyeria genètica i l’amenaça del feixisme. “És una meditació sobre la solitud”, diu Ishiguro. I em venen ganes de dir-li que si ens sentim menys sols és gràcies a novel·les com aquesta. ♦♦